

Sertifikalandırmada Yaklaşımları

Orman işletmeciliği sertifikalandırmasında iki tip standart bulunmaktadır. Bunlar, performans standartları ve yönetim sistemleri standartları olmaktadır. Performans standartları, bir orman sertifikalandırılmadan önce karşılaması gereken teknik gerekleri oluşturur. Bu gerekler, tipik olarak, ulusal yasalara uygunluk, biyolojik çeşitliliğin ve ekolojik fonksiyonların devamı, yerel halkların haklarını tanıma, ekonomik hayatiyet, planlama ve faaliyetlerin yeterli düzeyde kontrolü gibi konuları içermektedir. Bu durumda sertifika, asgari performans düzeyini garanti etmektedir. Performans standartları genellikle, ilke, kriter ve göstergeler şeklinde formüle edilmektedir.

Diğer taraftan Yönetim Sistemi Standartları, bir kuruluşun performans hedefine ulaşabilmesi için, yönetim yapısı ve sürecinin ne şekilde organize edilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Performans düzeyine kuruluşun kendisi karar vermektedir. Bu durumda sertifikalandırma yönetim sisteminin tüm bileşenlerinin (planlama, uygulama ve denetleme) mevcut olduğu ve uygulanmakta olduğunu ifade etmektedir. Sertifikalandırma, sistem ve performans tabanlı olmak üzere iki farklı yaklaşım içinde gerçekleştirilmektedir. ISO 14001 (Çevre Yönetim Sistemleri) sistem yaklaşımının en iyi bilinen örneğini teşkil etmektedir. Kanada Standartlar Kurumu (CSA) ISO 14001 standartlarına göre, ormancılık sektörüne özgü standartlar geliştirmiştir. Ancak bu standartlar yalnızca Kanada'da uygulanabilir özellikte olmaktadır. Öte yandan, Orman İdare Konseyi (FSC) orman işletmelerinde uygulanan performans tabanlı sertifikalandırma yaklaşımının en çok bilinen örneğini oluşturmaktadır. Sertifikalandırma yaklaşımlarının farklılaşması, neyin sertifikalandırılacağı hususunda olmaktadır. Sertifika kurumlarının, bir şirketin yaptıklarını (işletme faaliyetlerini) veya nasıl yaptıklarını (işletme sistemlerini) incelemesi noktasında, sistem veya performans tabanlı yaklaşımlar söz konusu olabilmektedir. "Uygulama yaklaşımı", belirli performans göstergeleri kullanarak bir ürünün orijinini değerlendirmektedir. "Sistem yaklaşımı" ise, işletmenin yönetim yapısı ve ormanların genel durumu üzerinde yoğunlaşmaktadır. Performans standartları, orman işletmesi tarafından ulaşılabilecek başarı düzeyini tanımlar. Bu durumda sertifikalandırma işlemi, orman işletmesinin faaliyetlerinde bu başarı düzeyini sağlayıp sağlamadığını değerlendirmektedir. FSC orman sertifikalandırma için performans tabanlı sertifikalandırma standartlarının temel destekleyicilerindedir.

Ormanların teyidi için iki farklı felsefe söz konusu olmaktadır. Nitekim ISO sistem yaklaşımı üzerinde durmakta iken, FSC performans yaklaşımına göre faaliyet göstermektedir. Bu kapsamda, FSC uluslararası ölçekte uygulanabilecek standartlar ortaya koymuştur. İki yaklaşım arasındaki bu ayırımı karşı, çoğu konuda iki yaklaşım örtüşmektedir. Bu iki yaklaşımdan farklı bazı sertifikalandırma yaklaşımları da bulunmaktadır. Bununla birlikte, bu yaklaşımlar genelde yönetim sistemi yaklaşımı üzerine kurulmuşlardır.

Sertifikalendirme ılıman, tropik, kuzey, doğal ve plantasyon tüm orman tiplerini kapsamaktadır. Sertifikalendirme orman işletme birimi düzeyinde gerçekleştirilmektedir. Bu birim tek bir orman veya birkaç orman sahibinin oluşturduğu bir grup olabilmektedir.

Diğer taraftan, günümüzde orman sertifikalandırma ağırlıklı olarak odun ürünlerinin sertifikalandırılması üzerine yoğunlaşmaktadır. Sağlıklı bir orman kaynağının sunduğu ürünler, sadece odun ürünleri ile sınırlı kalmamaktadır. Odun ürünleri dışında pazarlanabilir başka orman ürünleri de, orman kaynağı tarafından üretilmekte ve yaygın bir şekilde kullanılmaktadır. Sözelimi eczacılık ve tıp alanında kullanılan otsu ve çalı karakterdeki birçok orman ürünleri de, yaygın bir şekilde ticarete konu olmaktadır.

Odun dışı orman ürünlerinde sertifikalandırma çok yeni olup, çoğunlukla denenmemiştir. Bundan dolayı, odun dışı orman ürünlerinin sertifikalandırma ilkeleri ve süreçlerin çoğu hala geliştirilme evresindedir.